

Brussel, 10.7.2013
COM(2013) 500 final

2013/0233 (COD)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**over de deelname van de Unie aan het door verschillende lidstaten opgezette
gezamenlijke onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma Actief en ondersteund wonen**

(Voor de EER relevante tekst)

{SWD(2013) 251 final}

{SWD(2013) 252 final}

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

1.1. Doelstellingen van het voorstel

Het doel van dit voorstel is het besluit van de Raad en het Parlement om, op basis van artikel 185 van het VWEU, de EU te voorzien van passende rechtsmiddelen voor de deelname aan het gezamenlijke programma Actief en ondersteund wonen (het AAL-programma) dat door verschillende lidstaten is opgezet.

De algemene doelstellingen van het AAL-programma zijn:

- het vergroten van de beschikbaarheid van op informatie- en communicatietechnologie (ICT) gebaseerde producten en diensten voor het actief en gezond ouder worden, het verbeteren van de levenskwaliteit van ouderen en hun verzorgers en het bijdragen aan duurzamere zorgstelsels;
- het behouden van een kritische massa van trans-Europese toegepaste onderzoeks-, ontwikkelings- en innovatie-activiteiten voor op ICT gebaseerde producten en diensten om gezond ouder te worden, met name door het midden- en kleinbedrijf en de gebruikers hierbij te betrekken;
- het aantrekken van particuliere investeringen en het verbeteren van de voorwaarden voor industriële exploitatie door te voorzien in een coherent rechtskader om een Europese aanpak en oplossing te ontwikkelen, inclusief gemeenschappelijke minimumnormen die voldoen aan de uiteenlopende nationale en regionale maatschappelijke voorkeuren en regelgevingsaspecten.

1.2. Motivering van het voorstel

In de Europa 2020-strategie is vergrijzing aangemerkt als een uitdaging en een kans voor slimme, duurzame en inclusieve groei. In beide vlaggenschipinitiatieven, "Een digitale agenda voor Europa" en "Innovatie-Unie", is vergrijzing een prioriteit. De digitale agenda richt zich op door ICT ondersteunde innovatieve diensten, producten en processen, waaronder verschillende acties op het gebied van e-gezondheid en een specifieke maatregel ter versterking van het AAL-programma. Het AAL-programma draagt in belangrijke mate bij aan de Europa 2020-strategie en daaraan verwante vlaggenschipinitiatieven door demografische uitdagingen het hoofd te bieden en nieuwe kansen te creëren, met name voor het midden- en kleinbedrijf. Volgens het Europees innovatiepartnerschap op het gebied van actief en gezond ouder worden (EIP AHA) spelen ICT-oplossingen een belangrijke rol om tegen 2020 twee extra gezonde levensjaren te realiseren, de levenskwaliteit voor burgers te verbeteren en de efficiëntie van de zorgstelsels in Europa te verbeteren. Het AAL-programma vormt een wezenlijk onderdeel voor de ondersteuning van het EIP AHA door middel van op ICT gebaseerde innovatie omdat het zich richt op de "vallei des doods"-fase van de innovatieketen, waarbij onderzoeksresultaten vertaald moeten worden in nieuwe producten en diensten die er klaar voor zijn om op de markt te worden gebracht. Het AAL-programma heeft anderzijds ook baat bij het EIP, omdat het EIP het ontstaan van nieuwe markten en de invoering op grotere schaal versnelt, en eraan bijdraagt de randvoorwaarden voor de markt te verbeteren, bijvoorbeeld als het gaat om standaardisatie en interoperabiliteit: zaken die weliswaar niet door het programma worden bestreken, maar die in de evaluatie en raadplegingen wel genoemd worden als belemmeringen voor de invoering. Het AAL-programma wordt aangevuld met omvangrijke nationale initiatieven, zoals het nationale initiatief inzake AAL en ouder worden in Duitsland, en het innovatieplatform voor ondersteund wonen in het VK en een platform over innovatie inzake de vergrijzing in Frankrijk.

Met deze onderling verbonden programma's, die gezamenlijk een aanzienlijk deel van de "onderzoeks- en innovatieketen" bestrijken, bezit Europa een wereldwijd uniek potentieel om gezond ouder te worden. Het AAL-programma vormt een goede aanvulling op de voorgestelde ICT- en langetermijnonderzoeks- en -innovatieactiviteiten op het gebied van ouder worden en de activiteiten inzake marktvalidatie op grond van het kaderprogramma Horizon 2020.

Het AAL-programma vormt eveneens een aanvulling op het gezamenlijk programmeringsinitiatief van 13 Europese landen over demografische veranderingen, genaamd "Langer en beter leven", dat zich op basis van een breed scala aan onderzoeksdisciplines richt op het verwerven van wetenschappelijke inzichten voor toekomstig beleid inzake ouder worden. Het AAL-programma kan een kader bieden voor multidisciplinair onderzoek van de gezamenlijke programmeringsinitiatieven door ervaringen van gebruikers te delen en onderzoeksmethodes, zoals de levensloopbenadering, uit te wisselen.

Alles bij elkaar bestrijken deze initiatieven een groot deel van de keten, van fundamenteel onderzoek tot de introductie op de markt, zoals wordt geadviseerd in EU-beleidsstukken en diverse onafhankelijke beoordelingen van EU-onderzoeks- en innovatieprogramma's. Deze synergie zal nog verder worden versterkt met het voorstel van de Commissie voor Horizon 2020, het kaderprogramma voor onderzoek voor 2014-2020, waarin een specifiek onderdeel is ingeruimd voor maatschappelijke uitdagingen, met gezondheid, demografische verandering en welzijn als prioriteit. Het AAL-programma wordt genoemd als een van de initiatieven op grond van artikel 185 VWEU die in aanmerking komen voor blijvende steun, op voorwaarde dat aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan.

2. RESULTATEN VAN RAADPLEGINGEN VAN DE BETROKKEN PARTIJEN EN EFFECTBEOORDELINGEN

2.1. Raadpleging over de toekomst van het gezamenlijke AAL-programma

De Commissie heeft de plannen voor het AAL-programma met diverse externe en interne belanghebbenden besproken. Bij de openbare onlineraadpleging over EIP AHA in 2011 gaven 524 respondenten hun mening over bestaande nationale, regionale en lokale initiatieven over actief en gezond ouder worden. Ongeveer 38 % van de respondenten was afkomstig uit overheidsorganisaties, 23 % uit het bedrijfsleven (inclusief het midden- en kleinbedrijf), 7 % uit de zorgsector, 17 % uit de onderzoekssector en academische wereld en 15 % uit ouderenorganisaties. Uit de raadpleging bleek dat eindgebruikers te weinig betrokken worden bij het ontwikkelingsstadium, wat de grootste belemmering voor innovatie vormt.

In december 2010 voerden vijf deskundigen op hoog niveau onder leiding van voormalig commissaris M. Kuneva een tussentijdse evaluatie uit van het huidige gezamenlijke AAL-programma¹. De evaluatie omvatte interviews met meer dan veertig geselecteerde belanghebbenden uit Europa die rechtstreeks betrokken zijn bij de waardeketen van het gezamenlijke AAL-programma. Ongeveer 33 % van hen was afkomstig uit overheidsorganisaties, 27 % uit het bedrijfsleven (inclusief het midden- en kleinbedrijf), 27 % uit de onderzoekssector en academische wereld en 11 % uit ouderenorganisaties. Het beoordelingspanel benadrukte dat het voor het gezamenlijke AAL-programma en de opvolger ervan belangrijk is hoge operationele prestaties te leveren, de aandacht nog meer te richten op algemene oplossingen die gericht zijn op de dagelijkse praktijk, technologieën voor

---

¹ Zie http://ec.europa.eu/information_society/activities/einclusion/docs/aal/interim_evaluation_report.pdf

verzorgers en intermediairs te bevorderen, de banden met gebruikers aan te halen en ontwikkelingsactiviteiten te garanderen.

In 2010 werd ook een andere openbare onlineraadpleging over het gezamenlijke AAL-programma uitgevoerd en in 2011 werden er projecten onderzocht die op basis van het gemeenschappelijke AAL-programma zijn gefinancierd.

De Commissie heeft ook andere partijen geraadpleegd via stuurgroepvergaderingen in 2012 over de effectbeoordeling, die bijdroegen aan de planning en routekaart voor de voorbereiding van de effectbeoordeling, met name over de probleemstelling en de relevantie van het gezamenlijke AAL-programma voor andere DG's. De coördinatiegroep van artikel 185 onder leiding van DG RTD heeft aan de structuur en de bewijsvoering van dit rapport bijgedragen.

2.2. De beleidsopties

De effectbeoordeling bevatte de volgende opties:

Optie 1 – het tweede gezamenlijke AAL-programma (AAL JP2) is identiek aan het eerste gezamenlijke AAL-programma (AAL JP1). Deze optie laat het beleid ongewijzigd en is het basisscenario waarbij wordt gekozen voor een voortzetting van het gezamenlijke AAL-programma voor de jaren 2014 – 2020, net als het huidige gezamenlijke AAL-programma dat van 2008 tot en met 2013 loopt.

Optie 2 – geen AAL JP2. Deze optie houdt in dat er geen sprake is van een specifiek EU-programma of van medefinanciering om nationale ICT-onderzoeks- en innovatieprogramma's inzake gezond ouder te worden na 2013 op EU-niveau bij elkaar te brengen. Het voor het vervolg van het gezamenlijke AAL-programma gereserveerde bedrag op grond van Horizon 2020 zou besteed kunnen worden - indien het wordt goedgekeurd - aan aanvullend onderzoek naar gezond ouder worden binnen het kader van Horizon 2020.

Optie 3 – Deze optie betreft een vervolg op het AAL JP1 met een aangepast toepassingsgebied en een verbeterde uitvoering. Het toepassingsgebied van het AAL JP2-programma wordt op het volledige toepassingsgebied van het EIP AHA afgestemd. Afgezien van de pijler "actief ouder worden en zelfstandig leven" zou het EIP AHA ook de twee andere pijlers beslaan: "preventie, screening en vroegtijdige diagnose", en "zorg en behandeling". Vanwege het gewijzigde toepassingsgebied door de afstemming op het EIP AHA, zou de naam van het programma veranderen van het gezamenlijke programma voor Omgevingsondersteund wonen naar het gezamenlijke programma voor Actief en ondersteund wonen. Het programma zou mede gefinancierd worden door de lidstaten en door deelnemers aan het project, net als bij het huidige gezamenlijke AAL-programma 2008-2013. De hoogte van de EU-financiering in het kader van Horizon 2020 zou hetzelfde blijven als onder het zevende kaderprogramma (KP7). Deze optie wordt eveneens gekenmerkt door een nauwere betrokkenheid van eindgebruikers, een bredere financieringsbasis voor alle actoren en betere operationele prestaties.

2.3. Raadpleging over de effectbeoordeling

Deze opties zijn in februari 2012 door de algemene vergadering van het gezamenlijke AAL-programma bekeken. Na stemming werd besloten dat voortzetting van het programma van strategisch belang is en 15 van de 23 deelnemende landen gaven aan een voorkeur te hebben voor optie 3. Optie 1, het voortzetten van het programma in zijn huidige vorm, gold als tweede voorkeursoptie. Slechts twee landen waren tegen het voortzetten van het programma (optie 2).

In november 2012 heeft de raad voor effectbeoordeling het verslag bekeken en goedgekeurd. De raad suggereerde in zijn advies verbeteringen van de effectbeoordeling en deze zijn

meegenomen. In de beoordeling wordt de beleidscontext nu met name beter uitgelegd, evenals de nog resterende problemen, de tekortkomingen van de markt en het basisscenario. De doelstellingen zijn herzien om een solide basis te verschaffen voor het meten van de vooruitgang van het tweede gezamenlijke AAL-programma. In de gevoeligheidsanalyse zijn de verschillende financieringsscenario's uitgebreider toegelicht en de mogelijke gezondheidseffecten en maatschappelijke gevolgen zijn verder ontwikkeld. Tot slot zijn de opties met elkaar vergeleken wat doelmatigheid, efficiëntie en samenhang betreft.

3. JURIDISCHE ASPECTEN VAN HET VOORSTEL

3.1. Rechtsgrondslag

Het voorstel voor het AAL-programma is gebaseerd op artikel 185 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), waarin wordt gesteld dat de Unie kan voorzien in deelneming aan door verscheidene lidstaten opgezette onderzoek- en ontwikkelingsprogramma's, met inbegrip van de deelneming aan de voor de uitvoering van die programma's tot stand gebrachte structuren.

3.2. Subsidiariteitsbeginsel

Het subsidiariteitsbeginsel is van toepassing aangezien het voorstel niet onder de exclusieve bevoegdheid van de Europese Unie valt. De subsidiariteit is gewaarborgd door het voorstel te baseren op artikel 185, dat uitdrukkelijk voorziet in deelneming van de Unie aan door verscheidene lidstaten opgezette onderzoeksprogramma's door alle operationele aspecten indien mogelijk op nationaal niveau uit te voeren en er tegelijkertijd voor te zorgen dat het gezamenlijke programma op Europees niveau op samenhangende wijze wordt uitgevoerd.

De doelstellingen van het voorstel kunnen onvoldoende door de afzonderlijke lidstaten worden verwezenlijkt, omdat de specifieke kennis en competentie voor onderzoek naar en ontwikkeling van op ITC gebaseerde producten en diensten inzake het ouder worden de nationale grenzen overschrijden en daarom niet alleen op nationaal niveau kunnen worden gecombineerd. Zonder een samenhangende aanpak op Europees niveau met een kritische massa, bestaat het gevaar van dubbel werk met als gevolg hogere kosten. Bovendien is het onwaarschijnlijk dat een echte interne markt voor interoperabele ICT-oplossingen om gezond ouder te worden tot stand kan komen zonder een gezamenlijk programma met een Europese dimensie.

De toegevoegde waarde van de EU houdt rechtstreeks verband met de volgende problemen: versnippering van de EU-markt en van onderzoeksinspanningen, gebrekkige aandacht voor een EU-brede invoering en het ontbreken van een gedeelde Europese visie op de markten voor ICT en ouder worden.

3.3. Evenredigheidsbeginsel

Artikel 185 van het VWEU nodigt de Unie uit om "in overeenstemming met de betrokken lidstaten te voorzien in deelneming aan door verscheidene lidstaten opgezette onderzoek- en ontwikkelingsprogramma's, met inbegrip van de deelneming aan de voor de uitvoering van die programma's tot stand gebrachte structuren." De lidstaten vormen de drijvende kracht achter dit initiatief.

Het voorstel is in overeenstemming met het proportionaliteitsbeginsel omdat de lidstaten verantwoordelijk zullen zijn voor het ontwikkelen van hun gezamenlijke programma en alle operationele aspecten. De specifieke uitvoeringstructuur (de AAL-associatie) heeft voor het huidige gezamenlijke AAL-programma al bewezen dat zij het programma efficiënt en doelmatig kan uitvoeren. De Unie zal een betere coördinatie stimuleren, instaan voor synergie

met en een bijdrage aan EU-beleid en de prioriteiten van Horizon 2020, toezicht houden op de uitvoering van het programma en de bescherming van de financiële belangen van de EU garanderen.

De voorgestelde organisatorische structuur zorgt in het bijzonder voor een minimale administratieve belasting door de hoofdmoot van administratieve werkzaamheden toe te vertrouwen aan nationale organisaties onder toezicht en onder algehele verantwoordelijkheid van de specifiek voor dit doel opgerichte AAL-associatie.

3.4. Keuze van het instrument

Het voorgestelde instrument is een besluit van het Europees Parlement en de Raad op basis van artikel 185 van het VWEU. De conclusies van de tussentijdse evaluatie hebben uitgewezen dat artikel 185 het meest geschikt is om de doelstellingen van het AAL-programma te verwezenlijken.

3.5. Afwijkingen van de regels voor deelname aan Horizon 2020

Er zijn afwijkingen nodig van de volgende bepalingen van Verordening (EU) nr. ... [Regels voor de deelname aan acties en verspreiding van resultaten in het kader van Horizon 2020] om de financiële bijdrage van de Unie en de bescherming van de intellectuele-eigendomsrechten in overeenstemming met de regels voor deelname van de deelnemende nationale programma's uit te kunnen voeren.

- De verificatie van de financiële capaciteit, uitgebreid naar alle deelnemers en verricht door de deelnemende nationale financieringsinstanties: Artikel 14, lid 5
- De specifieke uitvoeringsstructuur sluit geen overeenkomst met de eindbegunstigden: Artikel 16, lid 1
- De toepassing van nationale regels inzake financiering, subsidiabiliteit van kosten, certificaten betreffende de financiële staten en certificaten betreffende de methodologie: artikel 19, leden 1, 5, 6 en 7, en de artikelen 22 tot en met 29.
- De regels betreffende intellectuele-eigendomsrechten en de verspreiding van resultaten volgens nationale regels: artikelen 38 tot en met 45

Dit is gerechtvaardigd omdat het AAL-programma is bedoeld als een marktgericht programma, waarin veel verschillende nationale financieringsstromen samenkomen (zoals financieringsprogramma's op het gebied van onderzoeksinnovatie, gezondheid en het bedrijfsleven). Omdat deze programma's gezien hun aard uiteenlopende regels voor deelname hebben, mag niet worden verwacht dat zij volledig op de regels voor deelname aan Horizon 2020 zijn afgestemd.

Daarnaast richt het AAL-programma zich met name op het midden- en kleinbedrijf en op gebruikersorganisaties die gewoonlijk niet aan EU-onderzoeks- en innovatieactiviteiten deelnemen. Om de administratieve en wettelijke drempels voor hun deelname te verlagen, wordt de financiële bijdrage van de Unie verstrekt in overeenstemming met de regels van de nationale financieringsprogramma's, waar zij meer aan gewend zijn, en uitgevoerd via één subsidie, samen met de bijbehorende nationale overheidssteun. Het gezamenlijke AAL-programma (2008-2013) heeft aangetoond dat deze aanpak goed heeft gewerkt en dat er in groten getale is deelgenomen, met meer dan 40 % van het midden- en kleinbedrijf.

Het voorstel voorziet in passende waarborgen ter eerbiediging van de beginselen van gelijke behandeling en transparantie bij het verlenen van financiële steun aan derde partijen door de specifieke uitvoeringsstructuur, en in de bescherming van de financiële belangen van de Unie. Het voorziet daartoe eveneens in de opname van gedetailleerde bepalingen in een door de Unie en de specifieke uitvoeringsstructuur te sluiten overeenkomst.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

In het financieel memorandum bij dit besluit zijn de indicatieve gevolgen voor de begroting vermeld. De bepalingen in het besluit en van de tussen de Commissie en de specifieke uitvoeringsstructuur te sluiten delegatieovereenkomst moeten garanderen dat de financiële belangen van de EU zijn beschermd.

De maximale EU-bijdrage die is toegewezen aan maatschappelijke uitdaging 1, thema gezondheid, demografische verandering en welzijn² bedraagt 175 000 000 EUR uit de begroting van DG Connect in het kader van Horizon 2020.

5. AANVULLENDE INFORMATIE

5.1. Vereenvoudiging

Het voorstel voorziet in een vereenvoudiging van administratieve procedures voor private partijen. Vooral de begunstigen van het nieuwe gezamenlijke programma zullen voordeel genieten van één aanbestedings- en betalingsregeling waarbij gebruik wordt gemaakt van de vertrouwde nationale regels zonder dat er een apart verslag moet worden opgesteld over de bijdrage van de Unie. De EU zal rechtstreeks contact onderhouden met de AAL-associatie, die belast zal zijn met de toewijzing van, het toezicht op en de verslaglegging van het gebruik van de EU-bijdrage.

5.2. Toetsings-/herzienings-/uitdovingsclausule

Het voorstel bevat een herzieningsbepaling voor een tussentijdse evaluatie na drie jaar. De looptijd van het programma zal beperkt worden tot zeven jaren van interventie en drie aanvullende jaren van voltooiing.

5.3. Europese Economische Ruimte

De voorgestelde maatregel betreft een onderwerp dat onder de EER-overeenkomst valt en moet daarom worden uitgebreid tot de Europese Economische Ruimte.

---

² Het bedrag is indicatief en zal afhangen van het uiteindelijk door Horizon 2020 overeengekomen financieel memorandum bij het besluit en het door DG Connect voorziene bedrag voor maatschappelijke uitdagingen onder het thema gezondheid, demografische verandering en welzijn.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**over de deelname van de Unie aan het door verschillende lidstaten opgezette
gezamenlijke onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma Actief en ondersteund wonen**

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 185 en artikel 188, tweede alinea,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité³,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In haar mededeling "Europa 2020 Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei"⁴, benadrukt de Commissie de noodzaak gunstige omstandigheden te ontwikkelen voor investeringen in kennis en innovatie om slimme, duurzame en inclusieve groei in de Unie te realiseren. Zowel het Europees Parlement als de Raad hebben deze strategie onderschreven.
- (2) Horizon 2020 – het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (2014-2020), zoals vastgesteld bij Verordening (EU) nr. .../2013 van het Europees Parlement en de Raad van ...2013⁵ (hierna "kaderprogramma Horizon 2020" genoemd) beoogt meer onderzoek en innovatie te realiseren door bij te dragen aan de versterking van publiek-private partnerschappen, mede door de deelname van de Unie aan in overeenstemming met artikel 185 van het Verdrag door verschillende lidstaten opgezette programma's.
- (3) Beschikking nr. 742/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 betreffende de deelneming van de Gemeenschap aan een door verscheidene lidstaten opgezet onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma dat de levenskwaliteit van ouderen beoogt te verbeteren door middel van het gebruik van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën⁶, voorziet in een financiële bijdrage van de Gemeenschap aan het gezamenlijke onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma voor Omgevingsondersteund wonen (hierna "gezamenlijke AAL-programma" genoemd) die overeenkomt met die van de lidstaten maar niet meer dan 150 000 000 EUR bedraagt voor de duur van het zevende kaderprogramma van de Europese

³ PB C ... van ..., blz. ....

⁴ COM(2010) 2020 definitief van 3 maart 2010.

⁵ PB ...[KP Horizon 2020]

⁶ PB L 201 van 30.7.2008, blz. 49.

Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie (2007-2013), vastgelegd bij Besluit nr. 1982/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006⁷.

- (4) In december 2012 heeft de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad een verslag van de tussentijdse evaluatie van het gezamenlijke AAL-programma⁸ voorgelegd. Deze evaluatie is uitgevoerd door een groep deskundigen. Hun algemene bevinding was dat het gezamenlijke AAL-programma opmerkelijke resultaten kent en aanzienlijke vooruitgang heeft geboekt in de richting van zijn doelstellingen, en dat het na de huidige financieringsperiode voortgezet zou moeten worden. De groep deskundigen wees echter ook op enkele tekortkomingen, met name op de noodzaak de gebruiker meer bij projecten te betrekken en de noodzaak voor verdere verbeteringen van de operationele prestaties als het gaat om de contracteringstermijn en de betalingstermijn.
- (5) In haar mededeling "De demografische toekomst van Europa: probleem of uitdaging?"⁹ benadrukte de Commissie dat vergrijzing een van de belangrijkste uitdagingen is voor alle lidstaten, en dat intensiever gebruik van nieuwe technologieën de kosten beter kan beheersen, de actieve deelname van ouderen aan de samenleving kan bevorderen en het welzijn en het concurrentievermogen van de economie van de Unie kan verbeteren.
- (6) In haar "Europa 2020-kerninitiatief Innovatie-Unie"¹⁰ benoemt de Commissie de vergrijzing van de bevolking als een van de maatschappelijke uitdagingen waarbij innovatieve doorbraken een belangrijke rol kunnen spelen. Hierdoor krijgt het concurrentievermogen een impuls, worden Europese ondernemingen in staat gesteld het voortouw te nemen bij de ontwikkeling van nieuwe technologieën, te groeien en op nieuwe groeimarkten wereldleider te zijn, verbetert de kwaliteit en efficiëntie van overheidsdiensten en wordt zodoende bijgedragen aan het scheppen van grote aantallen nieuwe, hoogwaardige banen.
- (7) In haar mededeling "Een digitale agenda voor Europa"¹¹ stelt de Commissie voor het gezamenlijke AAL-programma te versterken om eraan bij te dragen de uitdaging van de vergrijzing van de bevolking het hoofd te bieden.
- (8) In haar mededeling "Verdere ontwikkeling van het strategische uitvoeringsplan van het Europees innovatiepartnerschap voor actief en gezond ouder worden"¹² stelt de Commissie voor rekening te houden met de relevante prioriteiten van het plan voor toekomstige programma's en instrumenten voor onderzoek en innovatie die onderdeel vormen van het kaderprogramma Horizon 2020. De Commissie heeft eveneens voorgesteld rekening te houden met bijdragen die het gezamenlijke AAL-programma kan leveren aan het Europees innovatiepartnerschap voor actief en gezond ouder worden.
- (9) Overeenkomstig het Europees innovatiepartnerschap op het gebied van actief en gezond ouder worden, vastgesteld op grond van de Innovatie-Unie, spelen ICT-oplossingen naar verwachting een belangrijke rol om tegen 2020 twee extra gezonde levensjaren te realiseren en de levenskwaliteit voor burgers en de efficiëntie

---

⁷ PB L 412 van 30.12.2006, blz. 1.

⁸ COM(2010) 763 definitief van 16 december 2010.

⁹ COM(2006) 571 definitief van 12 oktober 2006.

¹⁰ COM(2010) 546 final van 6 oktober 2012.

¹¹ COM(2010) 245 definitief van 19 mei 2010.

¹² COM(2012) 83 final van 29 februari 2012.

van de zorgstelsels in de Unie te verbeteren. In het strategische invoeringsplan zijn voor drie gebieden prioriteiten vastgesteld om de innovatie op het gebied van actief en gezond ouder worden te versnellen en uit te breiden: preventie en gezondheidsbevordering, zorg en behandeling, en zelfstandig leven en sociale inclusie.

- (10) Het onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma Actief en ondersteund wonen (hierna "het AAL-programma" genoemd) moet voortbouwen op de verworvenheden van het vorige programma en de tekortkomingen ervan aanpakken door de gebruiker meer bij projecten te betrekken en door het programma flexibeler uit te voeren.
- (11) Er moet een plafond worden vastgesteld voor deelname van de Unie aan het AAL-programma voor de duur van het kaderprogramma Horizon 2020. De bijdrage van de Unie aan het AAL-programma moet de financiële bijdrage van de deelnemende staten voor de duur van het kaderprogramma Horizon 2020 niet overtreffen, om zo de hefboomwerking te versterken en de actieve betrokkenheid te garanderen van de deelnemende staten om de programmadoelstellingen te verwezenlijken.
- (12) Overeenkomstig de doelstellingen van Verordening (EU) nr. .../2013 [kaderprogramma Horizon 2020], heeft elke lidstaat en elk land dat bij het kaderprogramma Horizon 2020 is betrokken, het recht om aan het AAL-programma deel te nemen.
- (13) Om ervoor te zorgen dat de financiële toezegging van de Unie overeenkomt met die van de deelnemende staten, dient de financiële bijdrage van de Unie afhankelijk te worden gemaakt van de formele toezeggingen van de deelnemende staten voordat het AAL-programma van start gaat, en van de garantie dat deze toezeggingen ook worden nagekomen. De bijdrage van de deelnemende staten aan het AAL-programma is inclusief de administratieve kosten die op nationaal niveau zijn gemaakt om het programma doeltreffend uit te voeren.
- (14) De gezamenlijke uitvoering van het AAL-programma vergt een uitvoeringsstructuur. De deelnemende staten zijn een uitvoeringsstructuur voor het AAL-programma overeengekomen en hebben in 2007 de associatie AISBL voor omgevingsondersteund wonen opgericht, een internationale non-profitorganisatie naar Belgisch recht (hierna "AALA" genoemd). Aangezien de bestaande bestuursstructuur van het gezamenlijke AAL-programma volgens de tussentijdse evaluatie doeltreffend en van goede kwaliteit is, dient de AALA als uitvoeringsstructuur te worden gebruikt en als toewijzende en controlerende instantie van het AAL-programma te fungeren. De AALA dient de financiële bijdrage van de Unie te beheren en een doeltreffende uitvoering van het AAL-programma te garanderen.
- (15) Om de doelstellingen van het AAL-programma te verwezenlijken, dient de AALA de financiële steun voornamelijk te verlenen in de vorm van subsidies voor de deelnemers aan de door AALA geselecteerde maatregelen. Deze activiteiten moeten worden geselecteerd op basis van oproepen tot het indienen van voorstellen onder verantwoordelijkheid van de AALA, die daarbij door onafhankelijke externe deskundigen moet worden bijgestaan. De rangorde moet bindend zijn wat betreft de selectie van de voorstellen en de toewijzing van financiering van de financiële bijdrage van de Unie en de nationale begrotingen voor de projecten van het AAL-programma.
- (16) De financiële bijdrage van de Unie moet worden beheerd overeenkomstig het beginsel van goed financieel beheer en de regels betreffende indirect beheer zoals vastgesteld in Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de

algemene begroting van de Unie¹³ en Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1268/2012 van de Commissie van 29 oktober 2012 houdende uitvoeringsvoorschriften voor Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012¹⁴.

- (17) Om de financiële belangen van de Unie te beschermen moet de Commissie het recht hebben om de financiële bijdrage van de Unie te verlagen, in te houden of te beëindigen als het AAL-programma ontoereikend, gedeeltelijk of laattijdig wordt uitgevoerd, of als de deelnemende staten niet, gedeeltelijk of laattijdig bijdragen aan de financiering van het AAL-programma. Deze rechten moeten in de tussen de Unie en de AALA te sluiten delegatieovereenkomst worden vermeld.
- (18) Verordening (EU) nr. .../2013 van het Europees Parlement en de Raad van ...2013 betreffende de regels voor de deelname aan acties en verspreiding van resultaten in "Horizon 2020 – het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (2014-2020)"¹⁵ is van toepassing op de door het AAL-programma gefinancierde indirecte activiteiten. Vanwege specifieke operationele behoeften van het AAL-programma is het echter noodzakelijk te voorzien in afwijkingen van die verordening overeenkomstig artikel 1, lid 3, van deze verordening.
- (19) Specifieke afwijkingen van Verordening (EU) nr. .../2013 [de regels voor deelname aan Horizon 2020] zijn gerechtvaardigd omdat het AAL-programma is bedoeld als een innovatief marktgericht programma waarin veel verschillende nationale financieringsstromen samenkomen (zoals financieringsprogramma's op het gebied van onderzoeksinnovatie, gezondheid en het bedrijfsleven). Omdat deze nationale programma's gezien hun aard uiteenlopende regels voor deelname hebben, mag niet worden verwacht dat zij volledig op Verordening (EU) nr. ... /2013 [de regels voor deelname aan Horizon 2020] zijn afgestemd. Daarnaast richt het AAL-programma zich met name op het midden- en kleinbedrijf en op gebruikersorganisaties die gewoonlijk niet aan EU-onderzoeks- en innovatieactiviteiten deelnemen. Om de deelname van deze ondernemingen en organisaties te vergemakkelijken, wordt de financiële bijdrage van de Unie verstrekt in overeenstemming met de welbekende regels van de nationale financieringsprogramma's, en uitgevoerd via één subsidie waarin de financiering van de Unie met de bijbehorende nationale financiering wordt gecombineerd.
- (20) De financiële belangen van de Unie moeten worden beschermd door evenredige maatregelen in de hele uitgavencyclus te nemen, onder meer op het gebied van preventie, opsporing en onderzoek van onregelmatigheden, de terugvordering van verloren gegane middelen, ten onrechte betaalde of onjuist bestede middelen en waar nodig de toepassing van administratieve en financiële sancties overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012, Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1268/2012 en Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen¹⁶, Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden¹⁷ en Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad van

¹³ PB L 298 van 26.10.2012, blz. 1.

¹⁴ PB L 362 van 31.12.2012, blz. 1.

¹⁵ PB L ... van ..., blz. .... [regels voor deelname aan Horizon 2020].

¹⁶ PB L 312 van 23.12.1995, blz. 1.

¹⁷ PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2.

25 mei 1999 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF)¹⁸.

- (21) De Commissie dient een tussentijdse evaluatie uit te voeren, waarin met name een oordeel wordt geveld over de kwaliteit en de doelmatigheid van het AAL-programma en de mate waarin vooruitgang wordt geboekt in de richting van de gestelde doelstellingen, evenals een slotevaluatie, en stelt een verslag op van deze evaluaties.
- (22) De evaluatie moet op nauwkeurige en actuele informatie zijn gebaseerd. Op verzoek van de Commissie dienen de AALA en de deelnemende staten daarom alle informatie te overleggen die de Commissie nodig heeft voor de verslagen over de evaluatie van het AAL-programma.
- (23) Het AAL-programma moet instaan voor de daadwerkelijke bevordering van gendergelijkheid en de in het kaderprogramma Horizon 2020 weergegeven ethische beginselen naleven.
- (24) Aangezien de deelnemende staten besloten hebben het AAL-programma voort te zetten en de doelstellingen van het programma het beleid van de Unie op het gebied van het actief en gezond ouder worden rechtstreeks ondersteunen en aanvullen, en aangezien de doelstellingen van het AAL-programma onvoldoende door de afzonderlijke lidstaten en vanwege de omvang van het optreden beter op het niveau van de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat dit besluit niet verder dan nodig is om die doelstellingen te verwezenlijken,

HEBBERN HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Deelname aan het AAL-programma

1. De Unie neemt deel in het onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma Actief en ondersteund wonen (hierna "AAL-programma" genoemd) dat in gezamenlijkheid is opgezet door [België, Cyprus, Denemarken, Frankrijk, Hongarije, Ierland, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Spanje, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland], (hierna "deelnemende staten" genoemd), overeenkomstig de in dit besluit vastgestelde voorwaarden.
2. Elke andere lidstaat en elk ander land dat is betrokken bij Horizon 2020 - het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (2014-2020), zoals vastgesteld bij Verordening (EU) nr. .../2013 (hierna "kaderprogramma Horizon 2020" genoemd) kan zich aansluiten bij het AAL-programma op voorwaarde dat aan het criterium in artikel 3, lid 1, onder c), van dit besluit wordt voldaan. De lidstaten en deelnemende landen die aan de voorwaarde in artikel 3, lid 1, onder c), voldoen, worden in het kader van dit besluit als deelnemende staten beschouwd.

Artikel 2

Financiële bijdrage van de Unie

---

¹⁸ PB L 136 van 31.5.1999, blz. 1.

1. De maximale financiële bijdrage van de Unie aan het AAL-programma ter dekking van de administratieve kosten en operationele kosten bedraagt 175 000 000 EUR. De bijdrage wordt voldaan door middel van kredieten die in de algemene begroting van de Unie zijn toegewezen aan de relevante onderdelen van het specifieke programma voor de uitvoering van het kaderprogramma Horizon 2020, zoals vastgesteld bij Besluit .../2013/EU in overeenstemming met artikel 58, lid 1, onder c), punt vi), en de artikelen 60 en 61 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012.
2. De jaarlijkse financiële verplichting van de Unie aan het AAL-programma mag niet meer bedragen dan de jaarlijkse verplichting van de deelnemende staten aan het AAL-programma.
3. Hoogstens 6 % van de financiële bijdrage van de Unie wordt gebruikt om bij te dragen aan de administratieve kosten van het AAL-programma.

Artikel 3

Voorwaarden voor de financiële bijdrage van de Unie

1. De financiële bijdrage van de Unie wordt verleend nadat het volgende is geregeld:
  - (a) het bewijs van de deelnemende staten dat het AAL-programma in overeenstemming met de bijlagen I en II is opgezet;
  - (b) de aanwijzing door de deelnemende staten of door de deelnemende staten aangewezen organisaties, van de associatie voor omgevingsondersteund wonen, een non-profitorganisatie naar Belgisch recht (hierna "AALA" genoemd), als verantwoordelijke structuur voor de uitvoering van het AAL-programma en voor de toewijzing van en het toezicht op de financiële bijdrage van de Unie;
  - (c) de toezegging van elke deelnemende staat om bij te dragen aan de financiering van het AAL-programma;
  - (d) het bewijs dat de AALA in staat is om het AAL-programma uit te voeren, inclusief het toewijzen van en het toezicht houden op de bijdrage van de Unie in het kader van indirect beheer van de begroting van de Unie overeenkomstig de artikelen 58, 60 en 61 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012;
  - (e) het opzetten van een bestuursstructuur voor het AAL-programma in overeenstemming met bijlage III.
2. Als het AAL-programma wordt uitgevoerd, wordt de financiële bijdrage van de Unie verleend nadat het volgende is geregeld:
  - (a) de uitvoering door het AALA van de in bijlage I opgenomen programmadoelstellingen en de in bijlage II opgenomen activiteiten van het AAL-programma in overeenstemming met Verordening (EU) nr. ... [Regels voor de deelname aan acties en verspreiding van resultaten in het kader van Horizon 2020], met inachtneming van artikel 5 van dit besluit;
  - (b) het handhaven van een passend en doelmatig governance-model in overeenstemming met bijlage III;
  - (c) de naleving door de AALA van de verslagleggingsvereisten zoals vastgelegd in artikel 60, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012;

- (d) het nakomen van de verplichtingen door elke deelnemende staat waarnaar wordt verwezen in lid 1, onder c), en het nakomen van de jaarlijkse verplichtingen om bij te dragen aan de financiering van het AAL-programma.

Artikel 4

Bijdragen van deelnemende staten

1. Bijdragen van de deelnemende staten bestaan uit het volgende:
  - (a) financiële bijdragen aan de op grond van het AAL-programma ondersteunde indirecte activiteiten in overeenstemming met bijlage II;
  - (b) bijdragen in natura die overeenkomen met de administratieve kosten die de nationale overheden hebben gemaakt voor een effectieve uitvoering van het AAL-programma in overeenstemming met bijlage II.

Artikel 5

Regels voor deelname aan acties en verspreiding van resultaten

1. Voor de toepassing van Verordening (EU) nr. .../2013 [Regels voor de deelname aan acties en verspreiding van resultaten in het kader van Horizon 2020], wordt de AALA beschouwd als een financieringsorgaan en verleent zij financiële steun aan indirecte activiteiten in overeenstemming met bijlage II bij dit besluit.
2. In afwijking van artikel 14, lid 5, van Verordening (EU) nr. .../2013 [Regels voor de deelname aan acties en verspreiding van resultaten in het kader van Horizon 2020], wordt de financiële capaciteit van de deelnemers geïnfociriseerd door de aangewezen beheersorganisatie van het nationale programma, volgens de regels van deelname aan de aangewezen nationale programma's.
3. In afwijking van artikel 16, lid 1, van Verordening (EU) nr. .../2013 [Regels voor de deelname aan acties en verspreiding van resultaten in het kader van Horizon 2020], zullen de subsidieovereenkomsten met deelnemers door het aangewezen beheersagentschap van het nationale programma worden ondertekend.
4. In afwijking van de artikelen 19, leden 1, 5, 6 en 7, en artikel 22 tot en met artikel 29 van Verordening (EU) nr. .../2013 [Regels voor de deelname aan acties en verspreiding van resultaten in het kader van Horizon 2020], zijn de financieringsregels van de aangewezen nationale programma's van toepassing op de door de aangewezen beheersagentschappen van het nationale programma beheerde subsidies.
5. In afwijking van de artikelen 38 tot en met 46 van Verordening (EU) nr. .../2013 [Regels voor de deelname aan acties en verspreiding van resultaten in het kader van Horizon 2020], zijn de regels van de aangewezen nationale programma's betreffende de toepassing en de toegangsrechten tot bestaande kennis en resultaten van toepassing.

Artikel 6

Uitvoering van het AAL-programma

1. Het AAL-programma wordt uitgevoerd op basis van de jaarlijkse werkplannen in overeenstemming met bijlage II.

Artikel 7

Overeenkomsten tussen de Unie en de AALA

1. Met inachtneming van een positieve voorafgaande evaluatie van de AALA in overeenstemming met artikel 61, lid 1 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012, sluit de Commissie namens de Unie een delegatieovereenkomst en een jaarlijkse overdracht van financieringsovereenkomsten met de AALA.
2. De in lid 1 bedoelde delegatieovereenkomst wordt gesloten in overeenstemming met artikel 58, lid 3, en de artikelen 60 en 61 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012, en met artikel 40 van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1268/2012. Hierin wordt ook het volgende overeengekomen:
  - (a) de eisen met betrekking tot de bijdrage van de AALA aangaande de relevante indicatoren uit de prestatie-indicatoren in bijlage II bij Besluit (EU) nr. .../2013 [het specifieke programma voor de uitvoering van het kaderprogramma Horizon 2020];
  - (b) de eisen met betrekking tot de bijdrage van de AALA aan de controle waarnaar wordt verwezen in Besluit (EU) nr. .../2013 [het specifieke programma voor de uitvoering van het kaderprogramma Horizon 2020];
  - (c) de specifieke prestatie-indicatoren die nodig zijn voor de controle op en de werking van de AALA overeenkomstig artikel 3, lid 2;
  - (d) de regelingen met betrekking tot het verstrekken van informatie en gegevens die noodzakelijk zijn om te waarborgen dat de Commissie aan haar verspreidings- en verslagleggingsvereisten kan voldoen.

Artikel 8

Beëindiging, vermindering of opschorting van de financiële bijdrage van de Unie

1. Indien het AAL-programma niet wordt uitgevoerd in overeenstemming met de in artikel 3 vermelde voorwaarden, kan de Commissie, in lijn met de daadwerkelijke uitvoering van de AAL, de financiële bijdrage van de Unie beëindigen, verminderen of opschorten.
2. Indien de deelnemende staten niet, gedeeltelijk of laattijdig hun bijdrage voldoen aan de financiering van het AAL-programma, kan de Commissie de financiële bijdrage van de Unie beëindigen, proportioneel verminderen of opschorten, rekening houdend met het bedrag of de financiering die door de deelnemende staten is toegewezen om het AAL-programma uit te voeren.

Artikel 9

Audits achteraf

1. Audits achteraf van uitgaven aan indirecte activiteiten worden uitgevoerd door de aangewezen beheersagentschappen van het nationale programma overeenkomstig artikel 23 van Verordening (EU) nr. ...[het kaderprogramma Horizon 2020].
2. De Commissie kan bepalen de in lid 1 bedoelde audits zelf uit te voeren.

Artikel 10

Bescherming van de financiële belangen van de Unie

1. De Commissie neemt passende maatregelen om ervoor te zorgen dat bij de uitvoering van uit hoofde van dit besluit gefinancierde activiteiten, de financiële belangen van de Unie met de toepassing van preventieve maatregelen tegen fraude, corruptie en andere onwettige activiteiten worden beschermd door middel van doeltreffende controles en, indien onregelmatigheden worden ontdekt, door middel van terugvordering van de ten onrechte betaalde bedragen en, voor zover van toepassing, door middel van doeltreffende, evenredige en afschrikkende administratieve en financiële sancties.
2. Het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) kan overeenkomstig de bepalingen en procedures van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF)¹⁹ en Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden²⁰ onderzoeken uitvoeren, met inbegrip van controles en verificaties ter plaatse, om vast te stellen of er sprake is van fraude, corruptie of een andere onwettige activiteit in verband met een subsidieovereenkomst of subsidiebesluit of een contract dat in overeenstemming met dit besluit is gefinancierd, die de financiële belangen van de Unie schaadt.
3. De contracten, subsidieovereenkomsten en subsidiebesluiten die voortvloeien uit de uitvoering van dit besluit, bevatten bepalingen die de Commissie, de AALA, de Rekenkamer en OLAF uitdrukkelijk de bevoegdheid verlenen om audits en onderzoeken te verrichten overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden.
4. De AALA verleent het personeel van de Commissie en andere door de Commissie en door de Rekenkamer gemachtigde personen toegang tot haar locaties en bedrijfsruimten en tot alle informatie, inclusief elektronische informatie, die nodig is om de in lid 3 bedoelde audits uit te voeren.
5. Bij de uitvoering van het AAL-programma nemen de deelnemende staten de wetgevende, regelgevende, administratieve of andere maatregelen die nodig zijn om de financiële belangen van de Unie te beschermen, met name om de aan de Unie verschuldigde bedragen volledig terug te vorderen in overeenstemming met Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 en Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1268/2012.

Artikel 11

Verstrekken van informatie

1. Op verzoek van de Commissie overlegt de AALA alle informatie aan de Commissie die nodig is om de in artikel 12 bedoelde verslagen voor te bereiden.
2. De deelnemende staten overleggen via de AALA alle informatie waarom door het Europees Parlement en de Raad is gevraagd met betrekking tot het financiële beheer van het AAL-programma.
3. De Commissie neemt de in lid 2 bedoelde informatie op in de in artikel 12 vermelde verslagen.

---

¹⁹ PB L 136 van 31.5.1999, blz. 1.

²⁰ PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2.

Artikel 12

Evaluatie

1. De Commissie voert voor 31 december 2017 een tussentijdse evaluatie van het AAL-programma uit. De Commissie stelt een verslag op van die evaluatie, dat de conclusies van de evaluatie en opmerkingen van de Commissie bevat. De Commissie stuurt dat verslag uiterlijk 30 juni 2018 naar het Europees Parlement en de Raad.
2. Aan het eind van de deelname van de Unie aan het AAL-programma, maar uiterlijk 31 december 2022, voert de Commissie een slotevaluatie uit van het AAL-programma. De Commissie stelt een verslag op van die evaluatie met de uitkomsten van de evaluatie. De Commissie stuurt dit verslag naar het Europees Parlement en de Raad.

Artikel 13

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 14

Adressaten

Dit besluit is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter

BIJLAGE I

DOELSTELLINGEN VAN HET AAL-PROGRAMMA

1. De doelstellingen van het AAL-programma zijn:
  - 1.1. het versnellen van de opkomst van innovatieve, op ICT gebaseerde producten en diensten om thuis, in de gemeenschap en op het werk gezond ouder te worden en zo de levenskwaliteit, autonomie, deelname aan het sociale leven, vaardigheden en de inzetbaarheid van ouderen te verbeteren en de efficiëntie in de medische en sociale zorgvoorziening te vergroten;
  - 1.2. het garanderen en verder ontwikkelen van een kritische massa van toegepaste onderzoeks-, ontwikkelings- en innovatie-activiteiten op het niveau van de Unie en op het gebied van op ICT gebaseerde producten en diensten voor het actief en gezond ouder worden;
  - 1.3. het ontwikkelen van kosteneffectieve oplossingen, waaronder het vaststellen van relevante interoperabiliteitsnormen en het faciliteren van de lokalisering en aanpassing van gemeenschappelijke oplossingen die verenigbaar zijn met de uiteenlopende sociale voorkeuren en regelgevingsaspecten op nationaal en regionaal niveau, die de persoonlijke levenssfeer en de waardigheid van ouderen eerbiedigen en, in voorkomend geval, de toegang tot diensten in landelijke en perifere gebieden vergemakkelijken en nuttig zijn voor andere groepen, zoals mensen met een beperking.
2. Het AAL-programma creëert een gunstig klimaat voor de deelname van het midden- en kleinbedrijf.
3. Het AAL-programma richt zich op marktgerichte toegepaste onderzoeks- en innovatieactiviteiten en vormt een aanvulling op gerelateerd langetermijnonderzoek en grootschalige innovatieactiviteiten in het kaderprogramma Horizon 2020 en andere Europese en nationale initiatieven. Het draagt eveneens bij aan de uitvoering van het Europees innovatiepartnerschap voor actief en gezond ouder worden.

BIJLAGE II

ACTIVITEITEN VAN HET AAL-PROGRAMMA

I. Indirecte activiteiten

1. Bij de uitvoering van het AAL-programma worden voornamelijk marktgerichte onderzoeks- en innovatieprojecten op het gebied van actief en gezond ouder worden ondersteund die aantonen de projectresultaten binnen een realistische termijn te kunnen exploiteren. De financiering van deze indirecte activiteiten door het AAL-programma geschiedt voornamelijk in de vorm van subsidies. De financiering kan andere vormen aannemen, zoals prijzen, precommerciële inkoop en overheidsopdrachten voor innovatieve oplossingen.
2. Daarnaast kunnen activiteiten worden ondersteund die gericht zijn op bemiddeling, de promotie van het programma, het onder de aandacht brengen van de huidige mogelijkheden, het bevorderen van de ontwikkeling van innovatieve oplossingen en het samenbrengen van organisaties en investeerders aan de vraag- en aanbodkant.
3. Ook activiteiten gericht op het verbeteren van voorstellen, haalbaarheidsonderzoeken en workshops kunnen worden ondersteund. Om de groep bij het AAL-programma betrokken belanghebbenden uit te breiden, kan samenwerking met de regio's van de Unie worden overwogen.

II. Uitvoering

1. Het AAL-programma wordt uitgevoerd op basis van de jaarlijkse werkplannen waarin de onderwerpen voor de oproepen tot het indienen van voorstellen zijn vastgelegd.
2. De jaarlijkse werkplannen worden goedgekeurd door de Commissie als basis voor de jaarlijkse financiële bijdrage van de Unie.
3. De uitvoering van het AAL-programma houdt raadpleging in met relevante belanghebbenden (inclusief personen die belast zijn met de besluitvorming bij overheidsinstanties, vertegenwoordigers van gebruikers, dienstverleners in de private sector en het verzekeringswezen, en het bedrijfsleven, inclusief het midden- en kleinbedrijf) met betrekking tot de prioriteiten op het gebied van toegepaste onderzoeks- en innovatie-activiteiten.
4. Bij de uitvoering van het AAL-programma wordt rekening gehouden met demografische ontwikkelingen en demografisch onderzoek om oplossingen te bieden die de sociale en economische situatie in de hele Unie weerspiegelen.
5. Er zal naar behoren rekening worden gehouden met eventuele kwesties op het gebied van gender, ethiek of privacy, overeenkomstig internationale richtsnoeren.
6. Overeenkomstig de marktgerichte aard van het AAL-programma en in overeenstemming met de regels in Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie, stelt de AALA geschikte minimumprestatiedoelstellingen vast voor de tijd voor het nemen van een besluit in verband met subsidiëring en de tijd voor het uitbetalen van subsidiëring overeenkomstig de [regels voor deelname en] [het Financieel Reglement] en wordt de naleving ervan door de deelnemende staten gedurende de uitvoering van het AAL-programma gegarandeerd.

7. Elke deelnemende staat zal de deelname faciliteren van organisaties die de actoren aan de vraagkant vertegenwoordigen.
8. Elke deelnemende staat zal de geselecteerde projecten van de deelnemers aan hun relevante nationale programma's mede financieren via de aangewezen beheersagentschappen van het nationale programma. Deze agentschappen verlenen de EU-financiering van de AAL vervolgens op basis van een gemeenschappelijke projectbeschrijving die onderdeel uitmaakt van een te vormen overeenkomst tussen de aangewezen beheersagentschappen van het nationale programma en de respectieve deelnemers voor elk financieringsproject.
9. Als de termijn voor de oproep tot het indienen van projectvoorstellen is afgelopen, voert de AALA samen met de aangewezen beheersagentschappen van het nationale programma een centrale subsidiabiliteitscontrole uit. De controle geschiedt op basis van de gemeenschappelijke subsidiabiliteitscriteria van het AAL-programma die samen met de oproep tot het indienen van projectvoorstellen bekend wordt gemaakt.
10. De AALA gaat met hulp van de nationale beheersagentschappen na of aan de aanvullende nationale subsidiabiliteitscriteria in de oproepen tot het indienen van projectvoorstellen is voldaan.
11. Deze nationale subsidiabiliteitscriteria hebben alleen betrekking op de juridische en financiële status van de individuele aanvragers en niet op de inhoud van het voorstel, en betreffen de volgende aspecten:
  - 11.1. type aanvrager, zoals juridisch statuut en doel;
  - 11.2. aansprakelijkheid en levensvatbaarheid, zoals financiële soliditeit, de nakoming van belasting-/sociale verplichtingen.
12. Subsidiabele projectvoorstellen worden geëvalueerd en geselecteerd door de AALA met hulp van onafhankelijke deskundigen op basis van transparante en gemeenschappelijke evaluatiecriteria, zoals beschreven in de bekendgemaakte oproep tot het indienen van voorstellen. Zodra deze selectie door de algemene vergadering van de AALA is aangenomen, is zij bindend voor de deelnemende staten.
13. Wanneer een projectdeelnemer niet voldoet aan een of meer nationale subsidiabiliteitscriteria of wanneer het bijbehorende nationale budget voor de toegezegde financiering is uitgeput, kan de raad van bestuur van de AALA besluiten dat een aanvullende onafhankelijke evaluatie van het betreffende voorstel met hulp van onafhankelijke deskundigen dient te worden uitgevoerd om het voorstel ofwel zonder de deelname van de deelnemer in kwestie te evalueren, ofwel met een door de projectdeelnemers voorgestelde vervangende deelnemer.
14. De juridische en financiële aspecten met betrekking tot deelnemers aan voor financiering geselecteerde projecten worden door het aangewezen beheersagentschap van het nationale programma behandeld. De nationale administratieve regels en beginselen worden gehanteerd.

BIJLAGE III

BEHEER VAN HET AAL-PROGRAMMA

De organisatorische structuur van het AAL-programma is als volgt:

1. De AALA, een internationale associatie zonder winstoogmerk naar Belgisch recht, treedt op als de specifieke door de deelnemende staten opgerichte uitvoeringsstructuur.
2. De AALA is verantwoordelijk voor alle activiteiten van het AAL-programma. De taken van het AALA omvatten contract- en budgetbeheer, de ontwikkeling van de jaarlijkse werkplannen, het organiseren van oproepen tot het indienen van voorstellen, het uitvoeren van de evaluatie en het indelen van financieringsvoorstellen.
3. Daarnaast houdt de AALA toezicht op en is zij verantwoordelijk voor projecten en betaalt zij de bijdragen van de Unie aan de aangewezen nationale beheersagentschappen. Tevens organiseert zij activiteiten op het gebied van de verspreiding.
4. De AALA staat onder leiding van de algemene vergadering. De algemene vergadering is het besluitvormingsorgaan van het AAL-programma. Zij benoemt de leden van de raad van bestuur en houdt toezicht op de uitvoering van het AAL-programma, waaronder de goedkeuring van de jaarlijkse werkplannen, de toewijzing van nationale middelen aan projecten en de aanvragen van nieuwe leden. Zij werkt op basis van het beginsel één stem per land. De besluiten worden genomen met een gewone meerderheid van stemmen, behalve wanneer het gaat om besluiten inzake opvolging, toetreding of uitsluiting van leden of ontbinding van de associatie, waarvoor in de statuten van de associatie specifieke voorschriften kunnen worden opgenomen.
5. De Commissie neemt deel als waarnemer aan de bijeenkomsten van de algemene vergadering van de AALA en keurt het jaarlijkse werkplan goed. De Commissie wordt voor alle vergaderingen van de AALA uitgenodigd en kan aan de besprekingen deelnemen. De Commissie wordt geïnformeerd over alle relevante documenten die rondgaan in verband met de algemene vergadering van de AALA.
6. De raad van bestuur van de AAL — bestaande uit ten minste een voorzitter, een vicevoorzitter en een penningmeester — wordt gekozen door de algemene vergadering en wordt belast met specifieke beheerstaken, zoals de begrotingsplanning, het personeelsbeheer en het contractbeheer. De raad van bestuur treedt op als juridisch vertegenwoordiger van de associatie en brengt verslag uit aan de algemene vergadering.
7. De centrale beheerseenheid, opgericht als onderdeel van de AALA, is verantwoordelijk voor het centrale beheer van de uitvoering van het AAL-programma in nauw overleg en in nauwe samenwerking met de beheersagentschappen van het nationale programma, die door de deelnemende staten worden gemachtigd om werkzaamheden te verrichten die verband houden met projectbeheer en administratieve en juridische aspecten van de nationale projectdeelnemers en om steun te verlenen aan het evalueren van en het onderhandelen over projectvoorstellen. De centrale beheerseenheid en de

beheersagentschappen van het nationale programma werken als beheerseenheid samen onder toezicht van de AALA.

8. Een adviesorgaan, samengesteld uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, gebruikers en andere belanghebbenden, waarbij rekening wordt gehouden met een juiste balans tussen generaties en geslacht, stelt aanbevelingen op voor prioriteiten en thema's voor oproepen tot het indienen van voorstellen en andere activiteiten voor het AAL-programma.

FINANCIEEL MEMORANDUM

1. KADER VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF

- 1.1. Benaming van het voorstel/initiatief
- 1.2. Betrokken beleidsterrein(en) in de ABM/ABB-structuur
- 1.3. Aard van het voorstel/initiatief
- 1.4. Doelstelling(en)
- 1.5. Motivering van het voorstel/initiatief
- 1.6. Duur en financiële gevolgen
- 1.7. Beheersvorm(en)

2. BEHEERSMAATREGELEN

- 2.1. Regels inzake het toezicht en de verslagen
- 2.2. Beheers- en controlesysteem
- 2.3. Maatregelen ter voorkoming van fraude en onregelmatigheden

3. GERAAMDE FINANCIËLE GEVOLGEN VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF

- 3.1. Rubriek(en) van het meerjarig financieel kader en betrokken begrotingsonderde(e)l(en) voor uitgaven
- 3.2. Geraamde gevolgen voor de uitgaven
  - 3.2.1. *Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de uitgaven*
  - 3.2.2. *Geraamde gevolgen voor de beleidskredieten*
  - 3.2.3. *Geraamde gevolgen voor de administratieve kredieten*
  - 3.2.4. *Verenigbaarheid met het huidige meerjarige financiële kader*
  - 3.2.5. *Bijdragen van derden aan de financiering*
- 3.3. Geraamde gevolgen voor de ontvangsten.

FINANCIEEL MEMORANDUM

1. KADER VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF

1.1. Benaming van het voorstel/initiatief

Deelname van de Unie aan het door verschillende lidstaten opgezette gezamenlijke onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma Actief en ondersteund wonen (hierna "AAL-programma" genoemd).

1.2. Betrokken beleidsterrein(en) in de ABM/ABB-structuur²¹

Onderzoek en technologische ontwikkeling: Kaderprogramma Horizon 2020
Digitale agenda actie 78: versterking van het gemeenschappelijke AAL-programma.

1.3. Aard van het voorstel/initiatief

- Het voorstel/initiatief betreft een nieuwe actie
- Het voorstel/initiatief betreft een nieuwe actie na een proefproject/een voorbereidende actie²²
- Het voorstel/initiatief betreft de verlenging van een bestaande actie
- Het voorstel/initiatief betreft een actie die wordt omgebogen naar een nieuwe actie

1.4. Doelstelling(en)

1.4.1. De met het voorstel/initiatief beoogde strategische meerjarendoelstelling(en) van de Commissie

Europa 2020
Innovatie-Unie
Digitale Agenda voor Europa
Europese onderzoekruimte

1.4.2. Specifieke doelstelling(en) en betrokken ABM/ABB-activiteiten

De voornaamste operationele doelstelling van dit wetgevingsvoorstel, dat wil zeggen de deelname van de Unie aan een door verschillende lidstaten opgezet gezamenlijk O&O en innovatieprogramma op het gebied van actief en ondersteund wonen, werd reeds uiteengezet in het kaderprogramma Horizon 2020 voor OTO en in het specifieke programma over maatschappelijke uitdagingen.

De specifieke doelstellingen die met deze beleidsdoelstelling verband houden zijn:

- (2) het opzetten en uitvoeren van het AAL-programma
- (3) het lanceren van ondersteunende maatregelen voor het programma
- (4) het lanceren en mede financieren van gezamenlijk onderzoek en innovatieprojecten met marktperspectief van 2 tot 3 jaar

1.4.3. Verwachte resulta(a)t(en) en gevolg(en)

Vermeld de gevolgen die het voorstel/initiatief zou moeten hebben op de begunstigden/doelgroepen.

²¹ ABM: activity-based management – ABB: activity-based budgeting.

²² In de zin van artikel 49, lid 6, onder a) of b), van het Financieel Reglement.

Het AAL-programma combineert EU-, nationale en particuliere middelen om innovatieve ICT-oplossingen te vinden die Europese burgers moeten helpen autonoom en gezond oud te worden en levert tegelijkertijd een bijdrage aan de algemene duurzaamheid van de zorg voor ouderen en verschaft nieuwe economische mogelijkheden voor het Europese bedrijfsleven.

De meerwaarde van de betrokkenheid van de Unie is aanzienlijk omdat:

met behulp van de steun van de Unie een nieuw rechtskader kan worden opgericht waarbij EU- en nationale middelen kunnen worden gefinancierd in een gemeenschappelijk strategie om de samenwerking in internationale O&O en innovatieprojecten te bevorderen, met name projecten waaraan kleine en middelgrote ondernemingen deelnemen. Met de bestaande structuren zou dit niet mogelijk zijn.

Het AAL-programma voorziet in een aanpak van de vergrijzing door de opkomst te bevorderen van nieuwe innovatieve, op ICT gebaseerde producten en diensten zodat ouderen zelfstandig kunnen leven en zodoende hun levenskwaliteit en autonomie verbeteren en hun zorgkosten omlaag brengen. Dit gebeurt op een samenhangende en niet-versnipperde manier waarbij een hogere kritische massa leidt tot meer kosteneffectieve en interoperabele oplossingen.

Het bedrijfsleven, en met name het mkb, zal efficiënter worden ondersteund doordat wordt voorzien in een kritische massa en een samenhangende Europese aanpak om interoperabele oplossingen te ontwikkelen. Daarnaast is het mogelijk om AAL-oplossingen af te stemmen op nationale/regionale wensen en voorschriften. Dit is een belangrijke voorwaarde voor de commerciële exploitatie en marktontwikkeling en biedt een groot potentieel voor de deelname van het midden- en kleinbedrijf.

Tot slot zal de voorgestelde maatregel verhoogde investeringen van de lidstaten en het bedrijfsleven in O&O stimuleren, net als innovatie op het gebied van ICT en ouder worden, en zodoende bijdragen aan de doelstelling van 3 % van het Europese bbp voor O&O.

Met de macro-economische meerwaarde voor de Europese economie en de samenleving die voortvloeit uit de exploitatie van de resultaten van het programma gezond ouder worden, is in dit financieel memorandum geen rekening gehouden.

1.4.4. *Resultaat- en effectindicatoren*

Vermeld de indicatoren aan de hand waarvan kan worden nagegaan in hoeverre het voorstel/initiatief is uitgevoerd.

De resultaat- en effectindicatoren voor de specifieke doelstelling van Horizon 2020 – het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie worden door de specifieke bestuursstructuur gecontroleerd en jaarlijks aan de Commissie gemeld.

De volgende resultaten worden verwacht, gemeten aan de hand van overeenkomstige indicatoren:

Facilitering van investeringen en nationale inspanningen; door stimulansen te verschaffen voor investeringen volgens gemeenschappelijke strategieën en uitvoering.

Indicatoren: i) aantal deelnemende landen; ii) toezeggingen en betalingen van de deelnemende staten; iii) nationale financiering die werd vastgelegd en uitbetaald voor projecten van het gezamenlijke programma; iv) investeringen van het

bedrijfsleven en andere belanghebbenden door middel van hun deelname aan en medefinanciering van projecten.

Verbetering van de samenhang van O&O en innovatie in ICT voor gezond ouder worden in Europa; door een eind te maken aan de huidige versnippering van inspanningen door gemeenschappelijke strategieën uit te stippelen en gezamenlijke oproepen te formuleren tot het indienen van voorstellen met kritische massa.

Indicatoren: Dit resultaat zal in feite worden bereikt wanneer het gezamenlijke programma volledig operationeel wordt met een aanzienlijk aantal deelnemende landen.

Doelmatigheid van het programma; door zekerheid te bieden wat betreft de beschikbaarheid van nationale middelen, een centraal punt voor het indienen van voorstellen, de evaluatie en de selectieregeling en door een gebruiksvriendelijke regeling aan te bieden voor Europees op samenwerking gebaseerd toegepast marktgericht onderzoek en innovatie, gebaseerd op vertrouwde nationale voorschriften. Dit zou moeten leiden tot nieuwe en meer doelmatige steun voor relevante deelnemers, met name het mkb, en zo tot hogere industriële investeringen en een kortere tijd om de resultaten op de markt te brengen en te exploiteren.

Indicatoren: v) het tijdsinterval tussen het indienen van een voorstel en de lancering ervan; vi) de mate waarin het mkb deelneemt; vii) de vaste kosten voor de uitvoering van het gezamenlijke programma.

Belangrijke economische en sociale voordelen en bijdrage aan belangrijke beleidsdoelstellingen; dit wordt gemeten als onderdeel van de geplande onafhankelijke tussentijdse evaluatie en na afloop naast de andere indicatoren die zijn vermeld.

1.5. Motivering van het voorstel/initiatief

1.5.1. Behoeft(e)n waarin op korte of lange termijn moet worden voorzien

Het AAL-programma combineert EU-, nationale en particuliere middelen om innovatieve ICT-oplossingen te vinden die Europese burgers moeten helpen autonoom en gezond oud te worden en levert tegelijkertijd een bijdrage aan de algemene duurzaamheid van de zorg voor ouderen en verschaft nieuwe economische mogelijkheden voor het Europese bedrijfsleven.

1.5.2. Toegevoegde waarde van de deelname van de EU

De meerwaarde van de betrokkenheid van de Unie is aanzienlijk omdat:

- met behulp van de steun van de Unie het bestaande AAL-programma kan worden voortgezet waarbij EU- en nationale middelen kunnen worden gefinancierd in een gemeenschappelijk strategie om de samenwerking in internationale O&O en innovatieprojecten te bevorderen, met name projecten waaraan kleine en middelgrote ondernemingen deelnemen. Met de bestaande structuren zou dit niet mogelijk zijn.
- Het AAL-programma voorziet in een aanpak van de vergrijzing door de opkomst te bevorderen van nieuwe innovatieve, op ICT gebaseerde producten en diensten zodat ouderen zelfstandig kunnen leven en zodoende hun levenskwaliteit en autonomie verbeteren en hun zorgkosten omlaag brengen. Dit gebeurt op een samenhangende en niet-versnipperde manier waarbij een

hogere kritische massa leidt tot meer kosteneffectieve en interoperabele oplossingen.

- Het bedrijfsleven, en met name het mkb, zal efficiënter worden ondersteund doordat wordt voorzien in een kritische massa en een samenhangende Europese aanpak om interoperabele oplossingen te ontwikkelen. Daarnaast is het mogelijk om AAL-oplossingen af te stemmen op nationale/regionale wensen en voorschriften. Dit is een belangrijke voorwaarde voor de commerciële exploitatie en marktontwikkeling en biedt een groot potentieel voor de deelname van het midden- en kleinbedrijf.
- Tot slot zal de voorgestelde maatregel verhoogde investeringen van de lidstaten en het bedrijfsleven in O&O stimuleren, net als innovatie op het gebied van ICT en ouder worden, en zodoende bijdragen aan de doelstelling van 3 % van het Europese bbp voor O&O.

Met de macro-economische meerwaarde voor de Europese economie en samenleving die voortvloeit uit de exploitatie van de resultaten van het AAL-programma wordt in dit financieel memorandum geen rekening gehouden.

1.5.3. *Nuttige ervaring die bij soortgelijke activiteiten in het verleden is opgedaan*

Op basis van de tussentijdse evaluatie van het voorafgaande gezamenlijke AAL-programma in het kader van het KP7 zijn de volgende lessen getrokken:

- Het AAL-programma dient te worden voortgezet omdat het duidelijke toegevoegde waarde biedt, met name voor het mkb, doordat het op Europees niveau de noodzakelijke kritische massa creëert in onderzoek en innovatie naar gezond ouder worden zodat relevante producten en diensten op de markt gebracht kunnen worden;
- Het programma dient zich te richten op de vraag hoe regionale innovatieactoren (voornamelijk het mkb) de Europese markt beter kunnen begrijpen en benaderen;
- het dient de operationele efficiëntie te verbeteren, met name wat betreft de tijd voor het nemen van een besluit in verband met subsidiëring en de tijd voor het uitbetalen van subsidies;
- dienstverleners, en met name eindgebruikers, dienen vanaf de eerste fase van de projectontwikkeling nauwer bij de evaluatie en de specificatie van de oproep te worden betrokken.

Deze lessen zijn ter harte genomen bij de vormgeving van het tweede AAL-programma.

1.5.4. *Samenhang en eventuele synergie met andere relevante instrumenten*

Volgens het Europees innovatiepartnerschap op het gebied van actief en gezond ouder worden (EIP AHA)²³ spelen ICT-oplossingen een belangrijke rol om tegen 2020 twee extra gezonde levensjaren te realiseren, de levenskwaliteit voor burgers te verbeteren en de efficiëntie van de zorgstelsels in Europa te verbeteren. In het strategische invoeringsplan zijn prioriteiten vastgesteld om de innovatie op het gebied van actief en gezond ouder worden in heel Europa te versnellen en uit te breiden op drie domeinen: preventie en gezondheidsbevordering, zorg en

²³

COM(2012) 83 final, 29 februari 2012.

behandeling, en zelfstandig leven en sociale inclusie. De lancering van het EIP AHA door de Raad versterkt de toekomstige relevantie van het AAL-programma en het vervolg erop. Het AAL-programma vormt een wezenlijk onderdeel voor de implementatie van het strategische invoeringsplan, omdat het zich richt op de "vallei des doods"-fase van de innovatieketen. Het AAL-programma heeft anderzijds ook baat bij het EIP, omdat het EIP het ontstaan van nieuwe markten en de overname op grotere schaal versnelt, en eraan bijdraagt de randvoorwaarden voor de markt te verbeteren, bijvoorbeeld als het gaat om standaardisatie en interoperabiliteit: zaken die weliswaar niet door het AAL-programma worden bestreken, maar die in de evaluatie en raadplegingen wel genoemd worden als belemmeringen voor de verbreiding.

Het AAL-programma wordt aangevuld met omvangrijke nationale initiatieven, zoals het nationale initiatief inzake AAL en vergrijzing in Duitsland, en het Assisted Living Innovation Platform in het VK en een platform over innovatie bij vergrijzing in Frankrijk.

Met deze onderling verbonden programma's, die gezamenlijk een aanzienlijk deel van de "onderzoeks- en innovatieketen" bestrijken, bezit Europa een wereldwijd uniek potentieel om gezond ouder te worden. Het AAL-programma vormt een goede aanvulling op langetermijn ICT-onderzoek en onderzoek naar ouder worden in het kader van het Horizon 2020 programma. De op ICT gebaseerde oplossingen die hieruit voortkomen, kunnen gebruikt worden voor activiteiten inzake marktvalidatie op grond van het Horizon 2020 programma.

Het AAL-programma vormt eveneens een aanvulling op het gezamenlijk programmeringsinitiatief van 13 Europese landen over demografische veranderingen, genaamd "Langer en beter leven"²⁴, dat zich op basis van een breed scala aan onderzoeksdisciplines richt op het verwerven van wetenschappelijke inzichten voor toekomstig beleid inzake ouder worden. Het AAL-programma kan een kader bieden voor multidisciplinair onderzoek van de gezamenlijke programmeringsinitiatieven door ervaringen van gebruikers te delen en onderzoeksmethodes, zoals de levensloopbenadering, uit te wisselen.

In het voorstel van de Commissie voor een besluit over de strategische innovatieagenda van het Europees Instituut voor innovatie en technologie (EIT) voor 2014-2020, is "Innovatie voor gezond leven en actief ouder worden" een van de prioritaire thema's voor de golf aan kennis- en innovatiegemeenschappen (KIG's) van het EIT in de periode 2014-2015.

Alles bij elkaar bestrijken deze initiatieven een groot deel van de keten, van fundamenteel onderzoek tot de introductie op de markt, zoals wordt aangeraden in EU-beleidsstukken en diverse onafhankelijke beoordelingen van EU-onderzoeks- en innovatieprogramma's.

1.6. Duur en financiële gevolgen

X Voorstel/initiatief met **een beperkte geldigheidsduur**

- Voorstel/initiatief is van kracht vanaf 1.1.2014 tot en met 31.12.2023
- Financiële gevolgen vanaf 2014 tot en met 2020 voor vastleggingskredieten en vanaf 2014 tot en met 2023 voor betalingskredieten.

²⁴ COM(2008) 468, naar een gezamenlijke programmering in onderzoek.

- Voorstel/initiatief met **een onbeperkte geldigheidsduur**
- Uitvoering met een opstartperiode vanaf JJJJ tot en met JJJJ,
- gevolgd door een volledige uitvoering.

1.7. Beheersvorm(en)²⁵

- Direct gecentraliseerd beheer** door de Commissie
- Indirect gecentraliseerd beheer** door uitvoeringstaken te delegeren aan:
  - uitvoerende agentschappen
  - door de Unie opgerichte organen²⁶
  - nationale publiekrechtelijke organen of organen met een openbare dienstverleningstaak
  - personen aan wie de uitvoering van specifieke acties in het kader van titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie is toevertrouwd en die worden genoemd in het betrokken basisbesluit in de zin van artikel 49 van het Financieel Reglement
- Gedeeld beheer** met lidstaten
- Gedecentraliseerd beheer** met derde landen
- Gezamenlijk beheer** met internationale organisaties (*geef aan welke*)

Verstrek, indien meer dan een beheersvorm is aangekruist, extra informatie onder "Opmerkingen".

Opmerkingen

Er is een specifieke uitvoeringsstructuur, de associatie voor omgevingsondersteund wonen genaamd, opgericht en deze wordt door de deelnemende landen geleid om het initiatief te beheren. Via deze organisatie wordt de financiële bijdrage van de Unie aan het initiatief geregeld. De nationale financieringsorganen of de afgevaardigde instanties beheren de financiële bijdrage van de EU en sluiten subsidieovereenkomsten met organisaties om financiële steun te ontvangen voor gezamenlijke onderzoeks- en innovatieactiviteiten.

Opmerkingen:

De financiële bijdrage van de Europese Unie wordt betaald aan de door de deelnemende staten opgerichte specifieke beheersentiteit die het programma beheert. De bijdrage van de Unie wordt verleend op voorwaarde dat een werkplan wordt vastgesteld en de hiervoor vereiste nationale begrotingsmiddelen worden vastgelegd.

De organisatorische structuur van het AAL-programma is als volgt:

De door de deelnemende staten gevormde specifieke bestuursstructuur, de AAL-associatie, ondertekent een delegatieovereenkomst en de jaarlijkse overdracht van financieringsovereenkomsten met de Europese Commissie om de jaarlijkse financiering van het kaderprogramma te ontvangen. De associatie is verantwoordelijk voor alle activiteiten van het AAL-programma en wordt voorgezeten door een directeur die juridisch verantwoordelijk is voor de associatie.

²⁵ Nadere gegevens over de beheersvormen en verwijzingen naar het Financieel Reglement zijn beschikbaar op BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

²⁶ In de zin van artikel 185 van het Financieel Reglement.

De AAL-associatie is verantwoordelijk voor alle activiteiten van het AAL-programma. Haar taken omvatten contract- en budgetbeheer, de ontwikkeling van de jaarlijkse werkprogramma's, het organiseren van de oproepen tot het indienen voor voorstellen, het uitvoeren van de evaluatie en het indelen van projecten. Daarnaast houdt zij toezicht op projecten en betaalt zij de bijdragen van de Europese Unie aan de nationale agentschappen. Tevens organiseert zij activiteiten op het gebied van de verspreiding.

De AAL-associatie staat onder leiding van de algemene vergadering. Deze algemene vergadering is het besluitvormingsorgaan van het AAL-programma en benoemt de leden van de raad van bestuur en houdt toezicht op de uitvoering van het AAL-programma, waaronder de goedkeuring van jaarlijkse werkplannen, de toewijzing van nationale middelen aan projecten en de aanvragen van nieuwe leden. Er wordt gewerkt aan de hand van het beginsel één stem per land en de besluitvorming vindt plaats bij gewone meerderheid van stemmen. De Commissie neemt als waarnemer deel aan de bijeenkomsten van de algemene vergadering.

De raad van bestuur van de AALA – bestaande uit een directeur en twee vice-directeuren (of een vice-directeur en een penningmeester) – wordt gekozen en belast met specifieke beheerstaken, zoals begrotingsplanning, personeelsbeheer en contractbeheer. De raad treedt op als juridisch vertegenwoordiger van de associatie en brengt verslag uit aan de algemene vergadering.

De nationale agentschappen voor programmabeheer worden door de deelnemende staten gemachtigd werkzaamheden te verrichten in verband met projectbeheer en administratieve en juridische aspecten voor de nationale projectpartners en om steun te verlenen voor de evaluatie van en het onderhandelen over de voorstellen. Zij werken onder toezicht van de AAL-associatie.

Een adviesorgaan, samengesteld uit onder meer vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en andere belanghebbenden, zal aanbevelingen opstellen voor prioriteiten en thema's voor oproepen tot het indienen van voorstellen voor het AAL-programma.

2. BEHEERSMAATREGELEN

2.1. Regels inzake het toezicht en de verslagen

Vermeld frequentie en voorwaarden.

In overeenstemming met Horizon 2020 – het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie wordt de uitvoering van het AAL-programma jaarlijks gecontroleerd en, in voorkomend geval, door de specifieke bestuursstructuur aan de Commissie gemeld. Er wordt toezicht gehouden op het programma door middel van jaarlijkse verslagen die worden opgesteld door de specifieke bestuursstructuur. Zij geven een uitvoerig overzicht van de uitvoering van het programma aan de hand van de in deel 1.4.4 vermelde indicatoren.

Drie jaar na de start van het programma zal met behulp van onafhankelijke deskundigen een evaluatie worden uitgevoerd van: 1) de uitvoering van het programma in de richting van verdere wetenschappelijke, beheers- en financiële integratie; 2) de meerwaarde en doelmatigheid van het gezamenlijke programma wat betreft de verwezenlijking van de doelstellingen. Aan het eind van het programma voeren externe deskundigen een slotevaluatie uit.

2.2. Beheers- en controlesysteem

2.2.1. Mogelijke risico's

1) De voornaamste risico's betreffen de capaciteit van de specifieke uitvoeringsstructuur om de begrotingsbijdrage van de Unie te beheren en de doelmatige controle van de nationale organisaties die betrokken zijn bij de dagelijkse werking van het programma.

2) Een ander risico betreft de doelmatige controle tegen fraude en mogelijke financiële verliezen als gevolg van de nauwe betrokkenheid van het mkb en de indirecte gecentraliseerde aanpak door het bestuur.

3) Een derde risico betreft de capaciteit van de betrokken landen om hun bijdragen aan het programma doeltreffend te financieren.

2.2.2. Controlemiddel(en)

Zie hoofdstuk 2.3 voor de risico's 1 en 2.

Met betrekking tot risico 3 zijn er waarborgen die garanderen dat de EU-middelen pas kunnen worden vrijgegeven na bewijs van de nationale financiële toezeggingen, zowel wat de jaarlijkse overdracht van financieringsovereenkomsten betreft als de betalingen aan de nationale deelnemers aan de gezamenlijke programmaprojecten. Een andere waarborg is dat de EU-financiering niet meer dan 50 % kan bedragen van de totale overheidsfinanciering waarin het programma voorziet, en dat de bijdrage van de EU aan administratieve uitgaven niet meer dan 6 % kan bedragen van de totale bijdrage van de EU.

2.2.3. Raming van de kosten en baten van de controles en waarschijnlijk niveau van niet-naleving.

Overeenkomstig artikel 7 van het programmabesluit wordt het voor de uitvoering van het programma opgezette controlesysteem zodanig ingericht dat redelijke zekerheid kan worden geboden aangaande de risico's met betrekking tot de doelmatigheid en efficiëntie van de werkzaamheden en de wettigheid en regelmaat van de

onderliggende transacties, waarbij naar behoren rekening zal worden gehouden met de specifieke aard van het AAL-programma als een publiek-publiek partnerschap. Door het controlesysteem wordt ingestaan voor een juiste balans tussen vertrouwen en controle, waarbij op alle niveaus rekening wordt gehouden met administratieve kosten en andere kosten van de controles, met name voor de deelnemers, zodat de doelstellingen van het kaderprogramma Horizon 2020 het best kunnen worden gerealiseerd.

2.3. Maatregelen ter voorkoming van fraude en onregelmatigheden

Vermeld de bestaande en geplande preventie- en beschermingsmaatregelen.

In artikel 3 van het besluit tot vaststelling van het AAL-programma wordt gesteld dat aan de bijdrage van de Unie de voorwaarde wordt verbonden dat de AAL-associatie de verslagleggingsvereisten naleeft zoals vastgelegd in artikel 60, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012. Overeenkomstig artikel 8 kan de Commissie haar bijdrage beëindigen, verminderen of opschorten.

De overeenkomstig artikel 61 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 tussen de Commissie en de AALA te sluiten delegatieovereenkomst voorziet in het toezicht van de Commissie op de activiteiten van de AALA, met name door het uitvoeren van audits.

Verdere fraudebestrijdingsmaatregelen zullen worden uitgevoerd als onderdeel van de uitvoerige overeenkomst tussen de Commissie en de specifieke bestuursstructuur.

3. GERAAMDE FINANCIËLE GEVOLGEN VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF

3.1. Rubriek(en) van het meerjarige financiële kader en betrokken begrotingsonderde(e)l(en) voor uitgaven

- Bestaande begrotingsonderdelen voor uitgaven

In volgorde van de rubrieken van het meerjarige financiële kader en de begrotingsonderdelen.

Rubriek van het meerjarige financiële kader	Begrotingsonderdeel	Soort krediet	Bijdrage			
		Nummer 09 04 03 01 Het verbeteren van de levenslange gezondheid en het levenslange welzijn van iedereen	GK/ NGK ⁽²⁷⁾	Van EVA-landen ²⁸	van kandidaat-lidstaten ²⁹	van derde landen
1A		GK/ NGK	JA	JA	JA	JA

²⁷ GK = gesplitste kredieten/NGK = niet-gesplitste kredieten.

²⁸ EVA: Europese Vrijhandelsassociatie.

²⁹ Kandidaat-lidstaten en, in voorkomend geval, potentiële kandidaat-lidstaten van de Westelijke Balkan.

3.2. Geraamde gevolgen voor de uitgaven

3.2.1. Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de uitgaven

in miljoenen euro's (tot op 3 decimalen)

Rubriek van het meerjarige financiële kader:	Nummer 1A	[Omschrijving .....]
---	--------------	-------------------------

DG: CNECT			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	TOTAAL
• Beleidskredieten													
Nummer 09 04 03 01	Vastleggingen	(1)	25	25	25	25	25	25	25				175
	Betalingen	(2)	2,7	10	17,3	24,7	24,7	24,7	24,7	23,2	15,8	7,2	175
Nummer begrotingsonderdeel	Vastleggingen	(1a)											
	Betalingen	(2a)											
Uit het budget van specifieke programma's gefinancierde administratieve kredieten ³⁰													
Nummer begrotingsonderdeel		(3)											
TOTAAL kredieten voor DG CNECT	Vastleggingen	=1+1a +3	25	25	25	25	25	25	25				175
	Betalingen	=2+2a +3	2,7	10	17,3	24,7	24,7	24,7	24,7	23,2	15,8	7,2	175

• TOTAAL beleidskredieten	Vastleggingen	(4)	25	25	25	25	25	25	25				175
	Betalingen	(5)	2,7	10	17,3	24,7	24,7	24,7	24,7	23,2	15,8	7,2	175

³⁰ Technische en/of administratieve bijstand en uitgaven ter ondersteuning van de uitvoering van programma's en/of acties van de EU (vroegere "BA"-onderdelen), onderzoek door derden, eigen onderzoek.

• TOTAAL uit het budget van specifieke programma's gefinancierde administratieve kredieten		(6)	0,008	0,008	0,038	0,008	0,008	0,008	0,038				0,116
TOTAAL kredieten onder RUBRIEK 1A van het meerjarige financiële kader	Vastleggingen	=4+ 6	25,00 8	25,00 8	25,03 8	25,00 8	25,00 8	25,00 8	25,03 8				175,116
	Betalingen	=5+ 6	2,708	10,00 8	17,33 8	24,70 8	24,70 8	24,70 8	24,73 8	23,2	15,8	7,2	175,116

Wanneer het voorstel/initiatief gevolgen heeft voor meerdere rubrieken

• TOTAAL beleidskredieten		Vastleggingen	(4)										
		Betalingen	(5)										
• TOTAAL uit het budget van specifieke programma's gefinancierde administratieve kredieten			(6)										
TOTAAL kredieten onder de RUBRIEKEN 1 tot en met 4 van het meerjarige financiële kader (Referentiebedrag)	Vastleggingen	=4+ 6	25,008	25,0 08	25,03 8	25,00 8	25,00 8	25,00 8	25,03 8				175,116
	Betalingen	=5+ 6	2,708	10,0 08	17,33 8	24,70 8	24,70 8	24,70 8	24,73 8	23,2	15,8	7,2	175,116

Rubriek van het meerjarige financiële kader	5	"Administratieve uitgaven"
--	----------	----------------------------

in miljoenen euro's (tot op 3 decimalen)

				2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	TOTAAL
DG: CNECT														
• Personele middelen				0,262	0,262	0,262	0,262	0,262	0,262	0,262				1,834
• Andere administratieve uitgaven				0,024	0,024	0,024	0,024	0,024	0,024	0,024				0,168
TOTAAL DG CNECT		Kredieten		0,286	0,286	0,286	0,286	0,286	0,286	0,286				2,002

TOTAAL kredieten onder RUBRIEK 5 van het meerjarige financiële kader	(totaal vastleggingen = totaal betalingen)	0,286	0,286	0,286	0,286	0,286	0,286	0,286	0,286					2,002
---	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--	--	--	--	-------

in miljoenen euro's (tot op 3 decimalen)

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020					TOTAAL
TOTAAL kredieten onder de RUBRIEKEN 1 tot en met 5 van het meerjarige financiële kader	Vastleggingen	25,294	25,294	25,324	25,294	25,294	25,294	25,324					177,118
	Betalingen	2,994	10,294	17,624	24,994	24,994	24,994	25,024	23,2	15,8	7,2		177,118

3.2.2. Geraamde gevolgen voor de beleidskredieten

- Voor het voorstel/initiatief zijn geen beleidskredieten nodig
- Voor het voorstel/initiatief zijn beleidskredieten nodig, zoals hieronder nader wordt beschreven:

Vastleggingskredieten in miljoenen euro's (tot op drie decimalen)

Vermeld doelstellingen en outputs ↓			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAAL								
	OUTPUTS																	
	Soort output ³¹	Gem. kosten van de output	Aantal outputs	Kos- ten	Aantal outputs	Kos- ten	Aantal outputs	Kos- ten	Aantal outputs	Kos- ten	Aantal outputs	Kos- ten	Aantal outputs	Kos- ten	Aantal outputs	Kos- ten	Totaal aantal outputs	Totale kosten
SPECIFIEKE DOELSTELLING NR. 1 ³² ...																		
Output 1	Opzet en werking van het gezamenlijke programma (*)	1,5/ Jaar	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	7	10,5
Subtotaal voor specifieke doelstelling nr. 1			1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	7	10,5
SPECIFIEKE DOELSTELLING NR. 2																		
Output 2	Ondersteunende actie	0,200	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	35	7
Subtotaal voor specifieke doelstelling nr. 2			5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	35	7
SPECIFIEKE DOELSTELLING NR. 3																		

³¹ Outputs zijn de te verstrekken producten en diensten (bv. aantal gefinancierde studentenuitwisselingen, aantal km aangelegde wegen, enz.).

³² Zoals beschreven in punt 1.4.2. "Specifieke doelstelling(en) ...".

Output 3	Projecten (*)	2	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	175	164,5
Subtotaal voor specifieke doelstelling nr. 3			25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	175	164,5
TOTALE KOSTEN				25		25		25		25		25		25		25		175

(*) De kosten van het centrale beheer van het gezamenlijke AAL-programma zullen ten hoogste met 6 % van de EU-bijdrage worden ondersteund en daartoe behoren ook de kosten van de beoordeling van de voorstellen.

(**) Uitgaande van gemiddelde totale kosten per project van 4 miljoen EUR, waarvan 50 % zal worden gefinancierd uit overheidsmiddelen die verdeeld worden tussen de EU en de deelnemende staten in overeenstemming met de verhouding tussen de respectieve jaarlijkse vastleggingen (geraamd op ~40-50 %).

3.2.3. Geraamde gevolgen voor de administratieve kredieten

3.2.3.1. Samenvatting

- Voor het voorstel/initiatief zijn geen administratieve kredieten nodig.
- Voor het voorstel/initiatief zijn administratieve kredieten nodig, zoals hieronder nader wordt beschreven:

in miljoenen euro's (tot op 3 decimalen)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	TOTAAL
--	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	--------

RUBRIEK 5 van het meerjarige financiële kader											
Personele middelen	0,262	0,262	0,262	0,262	0,262	0,262	0,262				1,834
Andere administratieve uitgaven	0,180	0,180	0,180	0,180	0,180	0,180	0,180				1,260
Subtotaal RUBRIEK 5 van het meerjarige financiële kader	0,442	0,442	0,442	0,442	0,442	0,442	0,442				3,094

Buiten RUBRIEK 5³³ van het meerjarig financieel kader											
Personele middelen											
Andere administratieve uitgaven	0,008	0,008	0,038	0,008	0,008	0,008	0,038				0,116
Subtotaal buiten RUBRIEK 5 van het meerjarige financiële kader	0,008	0,008	0,038	0,008	0,008	0,008	0,038				0,116

TOTAAL	0,450	0,450	0,480	0,450	0,450	0,450	0,480				3,210
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--	--	--------------

De benodigde personele middelen zullen worden gefinancierd uit de middelen die reeds voor het beheer van deze actie zijn toegewezen en/of binnen het DG zijn herverdeeld, eventueel aangevuld met middelen die in het kader van de jaarlijkse toewijzingsprocedure met inachtneming van de budgettaire beperkingen aan het beherende DG kunnen worden toegewezen.

³³ Technische en/of administratieve bijstand en uitgaven ter ondersteuning van de uitvoering van programma's en/of acties van de EU (vroegere "BA"-onderdelen), onderzoek door derden, eigen onderzoek.

3.2.3.2. Geraamde personeelsbehoeften

- Voor het voorstel/initiatief zijn geen personele middelen nodig
- Voor het voorstel/initiatief zijn personele middelen nodig, zoals hieronder nader wordt beschreven:

Raming in een geheel getal (of met hoogstens 1 decimaal)

	2014	2015	2016	2017-2020	Totaal
• Posten opgenomen in de lijst van het aantal ambten (ambtenaren en tijdelijke functionarissen)					
XX 01 01 01 (zetel en vertegenwoordigingen van de Commissie)	2	2	2	8	14
XX 01 01 02 (delegaties)					
XX 01 05 01 (onderzoek door derden)					
10 01 05 01 (eigen onderzoek)					
• Extern personeel (in voltijdequivalenten VTE)³⁴					
XX 01 02 01 (AC, END, INT van de "totale financiële middelen")					
XX 01 02 02 (AC, AL, END, INT en JED in de delegaties)					
XX 01 04 <i>jj</i> ³⁵	- zetel				
	- delegaties				
XX 01 05 02 (AC, END, INT - onderzoek door derden)					
10 01 05 02 (AC, END, INT – eigen onderzoek)					
Ander begrotingsonderdeel (te vermelden)					
TOTAAL	2	2	2	8	14

XX is het beleidsterrein of de begrotingstitel.

³⁴ AC= Agent Contractuel (arbeidscontractant); AL= Local Agent (plaatselijk functionaris); END= Expert National Détaché (gedetacheerd nationaal deskundige). INT = Intérimaire (uitzendkracht); JED = Jeune Expert en Délégation (jonge deskundige in delegaties);

³⁵ Onder het maximum voor extern personeel uit beleidskredieten (vroegere "BA"-onderdelen).

De benodigde personele middelen zullen worden gefinancierd uit de middelen die reeds voor het beheer van deze actie zijn toegewezen en/of binnen het DG zijn herverdeeld, eventueel aangevuld met middelen die in het kader van de jaarlijkse toewijzingsprocedure met inachtneming van de budgettaire beperkingen aan het beherende DG kunnen worden toegewezen.

Beschrijving van de uit te voeren taken:

Ambtenaren functionarissen	en	tijdelijke	De voornaamste taken die voortvloeien uit de maatregel zijn: <ul style="list-style-type: none"> - - deelname van de Commissie als waarnemer bij bijeenkomsten van de algemene vergadering van de AAL-associatie: 4 bijeenkomsten per jaar van twee dagen (op het niveau van de directeur / het afdelingshoofd); - deelname aan workshops en verspreidingsevenementen: drie maal per jaar (op het niveau van het afdelingshoofd) - het onderhandelen over, voorbereiden en betalen van subsidiecontracten met de specifieke uitvoeringsstructuur (op het niveau van de projectverantwoordelijke + assistent) - toezicht houden op de uitvoering + bijstand aan evaluatie halverwege en achteraf (op het niveau van de projectverantwoordelijke) - Financiële en juridische controle van de uitvoering van het programma (op het niveau van de financieel functionaris)
-------------------------------	----	------------	--

Extern personeel

3.2.4. Verenigbaarheid met het huidige meerjarige financiële kader

- Het voorstel/initiatief is verenigbaar met het huidige meerjarige financiële kader
- Het voorstel/initiatief vergt herprogrammering van de betrokken rubriek van het meerjarig financieel kader

Zet uiteen welke herprogrammering nodig is, onder vermelding van de betrokken begrotingsonderdelen en de desbetreffende bedragen.

- Het voorstel/initiatief vergt toepassing van het flexibiliteitsinstrument of herziening van het meerjarige financiële kader³⁶

Zet uiteen wat nodig is, onder vermelding van de betrokken begrotingsonderdelen en de desbetreffende bedragen.

3.2.5. Bijdragen van derden aan de financiering

- Het voorstel/initiatief voorziet in medefinanciering, zoals hieronder wordt geraamd:

Kredieten, in miljoenen euro's (tot op 3 decimalen)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Deelnemende staten	25	25	25	25	25	25	25				175
TOTAAL medegefinancierde kredieten	25	25	25	25	25	25	25				175

Details medefinanciering

Een vaste EU-bijdrage van ten hoogste 25 miljoen EUR per jaar wordt verleend op voorwaarde dat de investeringen van de deelnemende staten ten minste 25 miljoen EUR per jaar bedragen en zij voor het AAL-programma in de periode 2014-2020 ten minste 175 miljoen EUR uit de nationale begrotingen ter beschikking stellen.

De bijdrage van de EU aan de operationele kosten van het AAL-programma zal ten hoogste 6 % van de totale bijdrage van de EU aan het AAL-programma bedragen.

De bijdrage van de EU vertegenwoordigt een vast percentage van de totale openbare middelen van de deelnemende nationale programma's, maar mag niet meer bedragen dan 50 % van de openbare middelen van het AAL-programma. Dit vaste percentage wordt nader gepreciseerd in het contract tussen de specifieke bestuursstructuur en de Commissie en wordt gebaseerd op de meerjarige verbintenis van de deelnemende partnerlanden en de bijdrage van de Europese Unie.

De projecten zullen bovendien mede gefinancierd worden door de organisaties die deelnemen aan de O&O-projecten die geselecteerd zijn naar aanleiding van de oproepen tot het indienen van voorstellen die in het kader van het programma werden gelanceerd. Deze bijdragen voor de totale looptijd van het programma worden geraamd op ten minste 300 miljoen EUR.

³⁶ Zie de punten 19 en 24 van het Interinstitutioneel Akkoord.

3.3. Geraamde gevolgen voor de ontvangsten

- X Het voorstel heeft geen financiële gevolgen voor de ontvangsten.